

Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Tarihi Dersine Yönelik Tutumları

Osman AKHAN¹

Sedat ALTINTAŞ²

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik tutumlarını belirlemek ve çeşitli değişkenler (cinsiyet, bölüm, genel akademik not ortalaması (GANO), anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, aile gelir durumu, üniversiteye gelmeden önce yaşanan yer) açısından farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında çeşitli bölümlerde öğrenim gören 189 kadın 118 erkek olmak üzere toplamda 307 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada, öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla veri toplama aracı olarak, Kamer ve Şimşek (2016) tarafından geliştirilen “Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği” gerekli izinleri alınarak kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi sürecinde istatistiksel paket programından yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde; öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, aile gelir durumu ve GANO değişkenleri ile Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür. Buna karşılık bölüm ve üniversiteye gelmeden önce yaşanan yer değişkenleri ile adayların tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, Türk Eğitim Tarihi, tutum

Attitudes of Preservice Teachers towards the Turkish Education History Course

Abstract

This study aims to reveal the preservice teachers' attitudes towards the course of Turkish Education History and to analyze whether these attitudes vary according to several variables (gender, department, GPA, mother's educational status, father's educational status, family income status, area of residence before university). Document review technique was used in the research. The study group of the research consisted of a total of 307 preservice teachers, including 189 female and 118 male preservice teachers studying at various departments of a state university in the 2018-2019 academic year. During the research, necessary permissions were obtained in order to use “Turkish Education History Attitude Scale” as a data collection tool, which was developed by Kamer and Şimşek (2016) with a view to identifying opinions of preservice teachers on Turkish education history course. Statistical software was used in the analysis of the data. When the research results were evaluated, it was seen that the attitudes of preservice teachers towards Turkish Education History course was at a medium level and their attitudes towards the course were not correlated with the variables of gender, educational status of mother-father, family income status and GPA. However, it would be safe to say that significant correlation was observed between the participants' attitudes and the variables of area of residence before the university and department.

¹ Öğrt. Gör. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, osmanakhan@akdeniz.edu.tr, orcid.org/0000-0001-6532-7985

² Arş. Gör. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sedataltintas@mu.edu.tr, orcid.org/0000-0003-4637-561X

Key Words: Preservice teachers, Turkish education history, attitude

Giriş

Geçmişten günümüze siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel olaylara bağlı olarak yetiştirilmek istenen insan tipi dönemin içinde bulunduğu şartlara göre farklılıklar göstermiştir. Türklerde Müslümanlığın kabulünden önceki dönemde yetiştirilmek istenen insan tipi Türk toplumunun töresini benimsemiş alp insan tipi (cesur, bilge, savaşçı) iken Müslümanlığın kabulü ile birlikte, yeni dine ve değerlerine bağlı gazi ve veli insan tipi yetiştirilmek amaçlanmıştır. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte ise yeni kurulan rejimin, gereklerini benimseyen ve koruyan bireyler yetiştirmek temel gaye olmuştur (Akyüz, 2001). Eğitim politikalarındaki ve eğitim sistemlerindeki var olan bu dinamik yapının tarihsel temelde değişimini ve gelişimini araştırma ve inceleme görevini ise eğitim tarihi bilimi üstlenmiştir (Kamer ve Şimşek, 2016).

Eğitim tarihi bir toplumun, ülkenin, kişi veya kurumun geçmişte kalmış fakat gelecek nesiller için yararlı ve değerli olabilecek fikir, organizasyon ve uygulamalar olarak nitelendirilebilir (Ergün, 2008). Türk eğitim tarihi genel Türk tarihi içerisinde yer alan, eğitim ile ilgili bir tarih bilimidir. Amacı, geçmişten günümüze kadar geçen sürede Türk milletinin ürettiği, özümseydiği ve geliştirdiği eğitim ve öğretimle ilgili düşüncelerini, uygulamalarını ve kurumlarını ortaya koymak, insan yetiştirme düzenini ve yetiştirilmek istenen insan tipini araştırmak ve günümüzde karşılaşılan sorunların çözümünde geçmişteki tecrübelerden yararlanmaktır (Akyüz, 2001). Türk eğitim tarihi Türklerin Orta Asya'dan göçü ile başlayıp günümüze kadar ki geçen süreçte eğitim ve öğretim adına gerçekleştirdikleri bütün faaliyetlerini kapsamaktadır (Güven, 2015). Eğitim alanında çalışan eğitim-öğretim faaliyetlerinin eğitimcileri ve öğretmenlerinin Türk eğitim tarihini bilmesi, gerekli dersleri çıkarması beklenmektedir (Güçlü ve Bozgeyikli, 2016). Öğretmenlere hizmet öncesi dönemde, eğitim fakültelerinde okutulmakta olan Türk eğitim tarihi dersi bu amaca hizmet etmektedir. Türk eğitim tarihi, geçmişten günümüze kadar eğitimsel düşünce, kurum ve tecrübelerimizi irdeleyen, bugünkü eğitim-öğretim sorunlarını çözmekte bize yol gösteren bir derstir (Ersöz ve Arıbaş, 2014).

Eğitim uygulama ve sorunlarına çözüm bulmak ve geleceğe dair planlama yapmak için eğitim-öğretim alanında Türk toplumlarının geçmişini araştıran bu ders 1997'de yeniden yapılanma gerekçesi ile YÖK tarafından kaldırılmış fakat 2006- 2007 öğretim yılından itibaren genel kültür dersleri kapsamında öğretmen yetiştirme programlarındaki yerini almıştır (Kamer ve Şimşek, 2016; Erdem, 2013). Türk Eğitim Tarihi dersinin eğitim fakültelerinin programlarına alınması ve bir ders olarak okutulmasıyla birlikte, öğrencilerin eğitim ve öğretmenlik mesleği ile ilgili gelişmeleri tarihsel süreçte dönemsel olarak incelemesi, araştırma ve öğrenmesi yolunda önemli bir adım atılmıştır (Arıkan, Ünver ve Saraç-Süzer, 2007). Akyüz (TALİD, 2008)'e göre bir öğretmen mesleğinin sorunlarını tarihi ve güncel boyutlarıyla bilmeli, mesleğinin tarihi hakkında gerekli bilgi birikimine sahip ve mesleğini koruyan birisi olmalıdır. Türk eğitim tarihi dersi öğretmenlik mesleğinin gelişme tarihini öğretir. Bu ders öğrencilerin eğitim konularında tarihsel düşünebilme, eğitim anlayışları ile uygulamaları hakkında yorum yapabilme becerisine, günümüzün eğitimsel gelişmelerine tarihsel süreklilik açısından bakabilmelerine katkı sağlar (Alabaş, 2016).

Öğretmen adaylarını hizmet öncesi dönemde aldıkları "Türk Eğitim Tarihi" dersiyle: "*Türk eğitim tarihindeki dönemleri ve bu dönemlerdeki eğitimin amacı, programı, öğretim yöntemleri, disiplini, Türk eğitim tarihindeki dönemlerde öğretmen yetiştirmeyi, Türk eğitim tarihindeki dönemlerde Türk eğitimini etkileyen düşünür ve eğitimcileri, Türk eğitim tarihindeki dönemlerde nasıl bir insan tipi yetiştirilmek istendiğini, Türk eğitim tarihindeki dönemlerde eğitim*

kurumlarını, Türk Eğitim Sistemi'nde yaşanan eğitim sorunlarını, Türk eğitim tarihindeki olgu ve olayları sorgulamayı” öğrenmektedir (Erdem, 2013: 2).

Günümüz eğitim fakültelerinde bir genel kültür dersi olarak okutulan Türk Eğitim Tarihi dersi tarihsel süreçte her zaman öğretmen yetiştirme programlarında yer almamış, bazen de genel kültür derslerinden, seçmeli ders olarak okutulmuştur. Öğretmen yetiştirme programından 1997’de kaldırılması hususunda Akyüz (2001: 400), Türk eğitim tarihi bilmeyen öğretmen ve eğitimcilerde mesleki bilincin gelişemeyeceği, bu eğitimden yoksun olan yöneticilerin ve karar organlarının ise uygun eğitim politikaları geliştiremeyeceği konusu üzerinde durmuştur. Kavcar (2002: 7)’da 1997 programında yapılan değişiklikler ile ilgili “genel kültür” boyutunun göz ardı edildiğini ve Türk Eğitim Tarihi dersinin programda olmayışını eleştirmiştir. YÖK tarafından 1997 yılında kaldırılan, 9-10 yıl süre ile okutulmayan bu ders 2006-2007 öğretim yılından itibaren tekrar okutulmaya başlanmıştır. Günümüzde halen 2 saatlik bir genel kültür dersi olarak okutulmaktadır. Dersin öğretmen yetiştirme programlarına yeniden eklenmesi konusunu çoğu araştırmacı (Arıkan, Ünver ve Saraç-Süzer, 2007; Akyüz, 2001; Kavcar, 2002) doğru ve olumlu bulurken, Küçükahmet (2007), genel kültür dersi olarak görülen Türk eğitim tarihi dersinin uzmanlık gerektirdiğini ve bu dersi verebilecek öğretim elemanının az olmasından dolayı öğretmen yetiştirme programlarında olmaması gerektiğini savunmaktadır.

Türk Eğitim Tarihi dersi ile ilgili olarak literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, Alabaş (2016), öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihini dersi tanımlarını, dersin programda yer alması ve eğitim tarihi konularının önemine yönelik görüşlerini incelemiştir. Güçlü ve Bozgeyikli (2016) öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik tutumlarını belirlemek için 40 maddelik ölçme aracı geliştirmiş ve öğretmen adaylarının tutumlarını incelemiştir. Benzer olarak Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik öğretmen adalarının tutumlarının ölçülmesi üzerine yapılan araştırmada Kamer ve Şimşek (2016) tarafından likert tipi, 25 maddeden oluşan dört boyutlu (Fayda, İlgi, Önem, Sevgi) Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği geliştirilmiştir. Ersöz ve Arıbaş (2014) resim öğretmenliği öğrencileri ile çağdaş öğretim yöntemlerinden “Proje Tabanlı Öğrenme” yaklaşımı ile öğrencilerin Türk eğitim tarihi dersine yönelik olumlu bir tutum geliştirmelerini ve etkili öğrenmenin sağlamayı hedefleyen bir proje geliştirmişlerdir. İlgili literatür incelendiğinde Arıkan, Ünver ve Saraç-Süzer (2007) tarafından yabancı dil eğitimi programlarında Türk eğitim tarihi dersinin önemi ve içeriğine ilişkin öğrenci görüşlerinin alındığı anket çalışmasına da rastlanmaktadır.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilincine ulaşmasında, mesleğinin tarihsel süreçte gelişimini bilmesinde, en eski tarihlerden günümüze kadar eğitimin gelişimi konusunda fikir sahibi olmasında Türk Eğitim Tarihi dersinin yeri ve önemi oldukça büyüktür. Bu bağlamda literatürdeki Türk Eğitim Tarihi dersinin öğretmen yetiştirme programlarındaki yeri, içeriği ve önemi üzerine yapılan çalışmalar ile öğretmen adaylarının bu derse yönelik görüşlerini ve tutumlarını inceleyen araştırmaların yeterli sayıda olmaması sebebiyle yapılan bu araştırmanın alan yazına katkı sağlaması umulmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik görüşlerinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemeyi amaçlayan bu araştırma, tarama modeline göre tasarlanmıştır. Tarama modelleri, “geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan” araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim görmekte olan 307 öğretmen adayı oluşturmuştur. Erişimin kolay olması, araştırmaya hız ve pratiklik kazandırması nedenleriyle araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örneklem tercih edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırma kapsamında alınan çalışma grubuna ait bazı demografik özellikler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubunun bazı demografik özelliklere göre dağılımı

Değişken	Grup	N	%
Cinsiyet	Kadın	189	61.6
	Erkek	118	38.4
Bölüm	Fen bilgisi Öğretmenliği	35	11.4
	İngilizce Öğretmenliği	59	19.2
	Matematik Öğretmenliği	53	17.3
	Sınıf Öğretmenliği	53	17.3
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	66	21.5
	Okul Öncesi Öğretmenliği	41	13.4
GANO	1,5-2,00	1	0.3
	2,01-2,50	24	7.8
	2,51-3,00	112	36.5
	3,01-3,50	134	43.6
	3,51-4,00	36	11.7
Anne eğitim düzeyi	Okuryazar değil	26	8.5
	İlköğretim mezunu	164	53.4
	Ortaöğretim mezunu	78	25.4
	Lisans mezunu	35	11.4
Baba eğitim düzeyi	Lisansüstü mezunu	4	1.3
	Okuryazar değil	7	2.3
	İlköğretim mezunu	114	37.1
	Ortaöğretim mezunu	118	38.4
	Lisans mezunu	55	17.9
Aile gelir durumu	Lisansüstü mezunu	13	4.2
	1600TL altı	51	16.6
	1600 TL – 3000 TL	144	46.9
	3001 TL – 6000 TL	89	29.0
Yerleşim bölgesi	6001 TL ve üstü	23	7.5
	Köy	65	21.2
	Şehir	127	41.3
Toplam	Büyükşehir	115	37.5
		307	100.0

Veri Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kamer ve Şimşek (2016) tarafından geliştirilen “Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği” gerekli izinler alınarak kullanılmıştır. Türk Eğitim Tarihine yönelik tutumların ölçülmesi amacıyla geliştirilen ölçek, dört bileşende (Fayda, İlgi, Önem, Sevgi) yer alan 25 maddeden oluşan tek boyutlu 5’li likert tipi bir tutum ölçeğidir. Verilerin analizinde SPSS paket

programından yararlanılmıştır. Verilerin normal ve homojen dağılım gösterdiği Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi ve Levene'nin Varyansların Homojenliği Testi (Levene's Test for Equality of Variances) ile belirlenmiştir. Normal ve homojen dağılım gösteren verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. İkili karşılaştırmalarda bağımsız gruplar t testi, ikiden çok değişkenli karşılaştırmalarda ise tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmış ve anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Çalışma Grubundaki Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeğinden (TETTÖ) Aldıkları Puanlara İlişkin Bulgular

Araştırma problemi olarak belirlenen "Öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum düzeyleri nedir?" sorusunu cevaplandırmak için öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puan ortalamaları, minimum ve maksimum değerler hesaplanmış, ilgili sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum düzeyleri

	N	\bar{X}	Ss	Min.	Max.
Türk Eğitim Tarihi Dersine Yönelik Tutum	307	88.04	15.79	43.00	125.00

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumları ortalama puanlarının 88.04 olduğu görülmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 25 en yüksek puan ise 125'tir. Bu durumda öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum düzeylerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyetlerine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olarak belirlenen "Öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarında cinsiyetleri açısından anlamlı farklılık var mıdır?" sorusunu cevaplandırmak için parametrik testlerden bağımsız gruplar t testi kullanılmış ve ilgili sonuçlar Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum puanlarının cinsiyet değişkenine göre analizi

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Erkek	118	87.56	16.73	305	-.418	.676
Kadın	189	88.34	15.21			

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($t = -.418$, $p > .05$). Başka bir ifade ile öğretmen adayının kadın veya erkek olma durumlarının derse karşı tutumları üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığını söylemek mümkündür.

Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği Puanlarının Bölümlerine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olarak belirlenen "Öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarında öğrenim gördükleri bölüm açısından anlamlı farklılık var mıdır?"

sorusunu cevaplandırmak için parametrik testlerden tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmış ve ilgili sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum puanlarının bölüm değişkenine göre analizi

Bölüm	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	17039.186	5	3407.837	17.302	.000
Grupiçi	59286.176	31	139.964		
Toplam	76325.362	306			

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=17.302$, $p<.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi yapılmış ve farklılığın Fen Bilgisi Öğretmenliği ($\bar{X}=96.97$) ile İngilizce Öğretmenliği ($\bar{X}=76.22$), Matematik Öğretmenliği ($\bar{X}=84.69$) ve Okul Öncesi Öğretmenliği ($\bar{X}=85.07$) bölümleri arasında Fen Bilgisi Öğretmenliği lehine; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ($\bar{X}=96.53$) ile İngilizce Öğretmenliği ($\bar{X}=76.22$), Matematik Öğretmenliği ($\bar{X}=84.69$) ve Okul Öncesi Öğretmenliği ($\bar{X}=85.07$) bölümleri arasında Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine; İngilizce Öğretmenliği ($\bar{X}=76.22$) ile Sınıf Öğretmenliği ($\bar{X}=90.39$), Matematik Öğretmenliği ($\bar{X}=84.69$) ve Okul Öncesi Öğretmenliği ($\bar{X}=85.07$) bölümleri arasında İngilizce Öğretmenliği aleyhine olduğu belirlenmiştir.

Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği Puanlarının GANO'larına Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olarak belirlenen “Öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarında Genel Ağırlıklı Not Ortalamaları (GANO) açısından anlamlı farklılık var mıdır?” sorusunu cevaplandırmak için parametrik testlerden tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmış ve ilgili sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum puanlarının gano değişkenine göre analizi

Bölüm	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	1144.510	4	286.127	1.149	.333
Grupiçi	75180.852	302	248.943		
Toplam	76325.362	306			

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarının GANO'larına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan analizler neticesinde anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ($F=1.149$, $p>.05$). Bu bulgu öğretmen adaylarının ağırlıklı not ortalamalarının derse karşı tutumları üzerinde etkisi olmadığı şeklinde de yorumlanabilir.

Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği Puanlarının Anne Öğrenim Durumu Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olarak belirlenen “Öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarında anne eğitim durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?” sorusunu cevaplandırmak için parametrik testlerden tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmış ve ilgili sonuçlar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre analizi

Bölüm	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	1799.134	4	449.784	1.823	.124
Grupiçi	74526.228	302	246.776		
Toplam	76325.362	306			

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarının anne eğitim durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($F=1.823$, $p>.05$). Başka bir ifadeyle, öğretmen adaylarının derse yönelik tutumlarının anne öğrenim durumlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmediğini söylemek mümkündür.

Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği Puanlarının Baba Öğrenim Durumu Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi olarak belirlenen “Öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarında baba eğitim durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?” sorusunu cevaplandırmak için parametrik testlerden tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmış ve ilgili sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre analizi

Bölüm	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	1463.931	4	365.983	1.476	.209
Grupiçi	74861.430	302	247.886		
Toplam	76325.362	306			

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarının baba eğitim durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($F=1.476$, $p>.05$). Bu bulguya göre çok eğitimli ya da daha az eğitimli babaları olan öğretmen adaylarının benzer düzeyde derse karşı tutuma sahip olduğu söylenebilir. Başka bir anlatımla öğretmen adaylarının baba öğrenim durumları derse karşı tutumlarını etkilememektedir.

Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği Puanlarının Aile Gelir Durumu Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi olarak belirlenen “Öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarında aile gelir durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?” sorusunu cevaplandırmak için parametrik testlerden tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmış ve ilgili sonuçlar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum puanlarının gelir durumu değişkenine göre analizi

Bölüm	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	599.015	3	199.672	.799	.495
Grupiçi	75726.347	303	249.922		
Toplam	76325.362	306			

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarının gelir durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($F=.799$, $p>.05$). bir başka deyişle, öğretmen adaylarının derse karşı tutum puanları aile gelir durumlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir. Bu bulguyu aile gelir durumunun çalışma grubundaki öğretmen adaylarının tutumları üzerinde etkisinin olmadığı şeklinde de yorumlamak mümkündür.

Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeği Puanlarının Yaşadıkları Yer Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi olarak belirlenen “Öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarında yerleşim yeri durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?” sorusunu cevaplandırmak için parametrik testlerden tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmış ve ilgili sonuçlar Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutum puanlarının yerleşim yeri durumu değişkenine göre analizi

Bölüm	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	2033.404	2	1016.702	4.160	.017
Grupiçi	74291.957	304	244.381		
Toplam	76325.362	306			

Tablo 9 incelendiğinde öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarının yerleşim yeri durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=4.160$, $p<.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi yapılmış ve farklılığın yerleşim yeri köy olan öğretmen adayları ($\bar{X}=92.36$) ile yerleşim yeri şehir olan öğretmen adayları ($\bar{X}=85.52$) arasında yerleşim yeri köy olan öğretmen adayları lehine olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeğinden aldıkları puanlar doğrultusunda Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Bu sonucu, çalışma grubundaki öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersine karşı tutumlarının çok iyi olmasa da geliştirilebilir olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür. Bu noktada öğretmen adaylarına Türk Eğitim Tarihi dersinin hedeflerinin gösterilmesinin ve meslek hayatlarında kendilerine yol gösteren bir ders olduğunun hatırlatılmasının, öğretmen adaylarının tutumlarının yükselmesine katkısı olacağı düşünülmektedir.

Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi Tutum Ölçeğinden aldıkları puana göre derse karşı tutum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puan ortalamaları arasındaki farklılık şanstın kaynaklandığını ve adayların kadın ya da erkek olmalarının puan ortalamalarını etkilemediğini söylemek mümkündür. Öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik tutumlarının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan analizlerin sonucunda; anlamlı farklılıkların olduğunu söylemek mümkündür. Farklılığın hangi bölümler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan analizlerin neticesinde ise Fen Bilgisi Öğretmenliği ile İngilizce Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümleri arasında Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümündeki öğretmen adaylarının tutumlarının yüksek olduğu; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile İngilizce Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümleri arasında Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümündeki öğretmen adaylarının tutumlarının yüksek olduğu; İngilizce Öğretmenliği ile Sınıf Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümleri arasında ise İngilizce Öğretmenliği bölümündeki öğretmen adaylarının tutumlarının diğer bölümlere göre düşük olduğu söylenebilir.

Öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik tutumlarının GANO değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan analizler değerlendirildiğinde; çalışma grubundaki öğretmen adaylarının akademik başarıları ile derse karşı tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı söylenebilir. Ayrıca anne-baba öğrenim durumlarının öğretmen adaylarının Türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumları üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığını söylemek mümkündür. Aile gelir durumu değişkeninin adayların derse yönelik tutumlarında farklılaşmaya neden olup olmadığına dair yapılan analizler neticesinde de adayların tutumlarının maddi duruma bağlı olarak değişmediği, bu durumun bir farklılaşmaya neden olmadığı şeklinde ifade edilebilir. Üniversiteye gelmeden önce yaşadıkları yerleşim yerine bağlı olarak derse karşı tutumlarının farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan analizlerin sonuçları değerlendirildiğinde köyde yaşayan öğretmen adaylarının şehirde yaşayan adaylara göre tutumlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Alan yazındaki ilgili çalışmalar incelendiğinde; Şahin ve Güvercin Çetinoğlu (2016)'nın sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bölümlerindeki ders ve uygulamalara ilişkin algılarını belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada Türk Eğitim Tarihi dersinin önemini ve etkililiğinin orta düzeyde olduğu sonucu, bu çalışmada ulaşılan derse karşı orta düzeyde tutum sonucu ile benzerdir. Arıkan, Ünver ve Saraç-Süzer (2007)'in yabancı dil eğitimi programlarında Türk Eğitim Tarihi dersinin önemi ve içeriğine ilişkin öğrenci görüşlerini aldıkları çalışmanın sonucunda yabancı dil eğitimi alan öğrencilerin derse karşı tutumlarının orta düzeyin üzerinde olduğu ancak olumlu olmadığı sonucu, bu çalışmanın adayların bölümlere göre tutum düzeylerinin analizi sonucu ortaya çıkan İngilizce öğretmenliği bölümü adaylarının diğer bölümlere göre düşük düzeyde tutuma sahip olması sonucu ile benzerlik göstermektedir. Benzer olarak Şahin ve Kartal (2013)'ün sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmeni yetiştirme programı hakkında adayların görüşlerini aldığı çalışmada da öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersini genel kültür dersleri arasında etkinliği düşük ders olarak görmeleri ve meslek hayatlarına katkısı olmayacağı düşüncesi yine bu çalışmanın öğretmen adaylarının orta düzeyde tutuma sahip olması sonucu ile benzerlik göstermektedir. Alan yazın incelendiğinde araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermeyen çalışmalara da rastlanmıştır. Alabaş (2016)'ın Türk Eğitim Tarihi dersinin önemi hakkında öğretmen adaylarının görüşlerini aldığı çalışmasında öğretmen adaylarının dersin içeriğine ve dersin programdaki gerekliliğine yönelik olumlu görüşleri sonucu bu çalışmanın adayların tutumlarının orta düzeyde olduğu sonucu ile farklılık göstermektedir.

Öneriler

Çalışmada elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde şu önerilerde bulunulabilir;

- Öncelikle öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersine yönelik tutumlarının neden orta düzey olduğunu ortaya koyan nitel çalışmalar yapılması önerilebilir. Ayrıca Türk Eğitim Tarihi dersine giren öğretim üyelerinin dersin amaçlarını ve meslek hayatında kendilerine nasıl yol göstereceği konusunda öğretmen adaylarını daha fazla bilgi sahibi yapmalarının, öğretmen adaylarının motivasyonuna katkı yapacağı düşünülmektedir.
- Araştırmanın bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinin farklı bölümleriyle sınırlı kalması sebebiyle örneklem grubu sayısı Türkiye’yi temsil edecek ölçüde arttırılabilir.
- Farklı bölümden öğrencilerle görüşmeler yapılarak bölümler arası farklılaşmanın nedenleri araştırılabilir.
- Öğretmen adaylarının Türk Eğitim Tarihi dersi ile ilgili görüşlerini alan ve derse yönelik ilgilerini, beklentilerini, tutumlarını belirlemeye yönelik nicel ve nitel çalışmaların sayısı arttırılarak alan yazına katkı sağlanabilir.

Kaynakça

- Akyüz, Y. (2001). *Başlangıçtan 2001’e Türk eğitim tarihi* (Genişletilmiş 8. Baskı). İstanbul: ALFA Basım Yayım.
- Alabaş, R. (2016). Türk eğitim tarihi dersinin önemi hakkında öğretmen adaylarının görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 5 (4), 89-102.
- Arıkan, A, Ünver, Ş. ve Saraç Süzer, H., S. (2007). Yabancı dil eğitimi programlarında türk eğitim tarihi dersinin önemi ve içeriğine ilişkin öğrenci görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 24-32.
- Erdem, A. R. (2013) “Türk Eğitim Tarihi” dersinin öğretmen adaylarının eğitimi açısından önemi, M. Aydın (Ed.), *Prof. Dr. Önder Göçgün’e Armağan* (İçinde s.441-474), Denizli: Pamukkale Üniversitesi Yayınları
- Ergün, M. (2008). Cumhuriyet dönemi eğitim tarihi. *Türk eğitim tarihi. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 6(12), 321-348.
- Ersöz, Y. ve Arıbaş, S. (2014). Türk eğitim tarihi dersi öğretiminde farklı bir yaklaşım: Resim öğretmenliği öğrencilerinin sergi çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 760-767.
- Güçlü, M. ve Bozgeyikli, H. (2016). Öğretmen adaylarının türk eğitim tarihi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 9(25), 401-415.
- Güven, İ. (2015). *Türk Eğitim Tarihi* (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kamer, S.T. ve Şimşek, A.S. (2016). Türk eğitim tarihi dersine yönelik öğretmen adaylarının tutumlarının ölçülmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(2), 663-678.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 1-14.
- Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 öğretim yılında uygulanmaya başlanan öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 203-218
- Şahin, Ç. ve Kartal, O.Y. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmeni yetiştirme programı hakkındaki görüşleri, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 164-190.

- Şahin, M. ve Güvercin Çetinoğlu, A. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bölümlerindeki ders ve uygulamalara ilişkin algıları, *e-International Journal of Educational Research*, 7(1), 50-69.
- TALİD, (2008). Yahya Akyüz ile Türk eğitim tarihi üzerine, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi (TALİD)*, 6(12), 471-486.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.